Maandag 7 Januari 1946 DAGBLAD 63 ste Jaargang No. 4703

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Boven winden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog telef. 1858; Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Van Oyen en andere Nederlandse officieren vragen ontslag.

Egyptisch oud-minister vermoord.

Tegenrevolutie in Azerbajan gemeld.

HEEFT VAN OYEN ONTSLAG GENOMEN?

Volgens een interview dat Zaterdag in de „Melbourne Herald" verscheen zou Generaal van Oyen zijn ontslag hebben aangeboden. Men maakt daaruit op dat de Generaal zijn ontslag indiende omdat hij het niet eens is met de door de Nederlandse regering gevolgde politiek ten opzichte van Indonesië.

Noch het hoofdkwartier van het Nederlands Indische leger noch de Nederlands Indische Regerings Voorlichtingsdienst in Australië hebben echter melding gemaakt van deze handelwijze van Generaal van Oyen. Volgens het interview zou Generaal van Oyen alreeds voor een kort bezoek naar Batavia vertrokken zijn alvorens naar Melbourne terug te keren waar hij zich zou gaan vestigen (Aneta).

GENERAAL VAN OYEN NEEMT ONTSLAG.

In Nederlandse militaire kringen werd Zaterdag bevestigd dat Generaal R. van Oyen ontslag heeft genomen. Ook Generaal Majoor J. Uhl nam ontslag, terwijl het ontslag van andere hoge officieren van het Nederlands Indische leger binnenkort wordt verwacht. Van Oyen zal waarschijnlijk worden opgevolgd door Kolonel S. Spoor, die nu in Nederland vertoeft. (Aneta)

VAN MOOK GAAT WEER NAAR LONDEN.

Dr. H. J. van Mook zal waarschijnlijk Maandag of Dinsdag naar Londen gaan om — vóór zijn vertrek naar Indië — met den Nederlandsen ambassadeur te confereren. Dr. van Mook vertrekt Zaterdag 12 Januari naar Indië. Dr. van Mook zal den ambassadeur bijstaan gedurende de besprekingen met Britse autoriteiten. (Aneta)

KLEURLING WORDT GOUVERNEUR.

President Truman heeft Rechter William Henry Haste, de Deken van de Howard Universiteit (een kleurling), benoemd tot Gouverneur van de Juffer-eilanden in opvolging van Charles Harwood. De Senaat zal de benoeming moeten goedkeuren. Het Witte Huis zeide niet of Harwood ontslag genomen heeft.

De Pers-Secretaris Charles Ross zeide gewoon, dat de Gouverneur dient naar goedvinden van den President (Washington.

SLIM SUMMERVILLE OVERLEDEN.

George („Slim") Summerville, de 54-jarige filmacteur en regisseur, is overleden. (Laguna Beach, Californië, (AP) 6.1).

TEGENREVOLUTIE IN AZERBAJAN?

Een officier van de Iranese Generale Staf zeide dat volgens inlichtingen die door het leger ontvangen werden er een tegenrevolutie gaande is in de opstandige provincie Azerbajan welke zich steeds meer uitbreidt.

Volgens de berichten zouden gevechten zijn uitgebroken tussen „partijgenoten en nationalisten" rondom de steden Mianeh, Maragheh en Malik Mandi, welke alle ten Zuiden van de provinciale hoofdstad Tebris liggen. De nationalisten zouden binnen 10 kilometer van Maragheh zijn opgerukt en bevinden zich in de buitenwijken van Mianeh. (Teheran, (AP) 6.1).

OSMAN PASJA VERMOORD.

De 25-jarige zoon van een Egyptisch regeringsambtenaar wiens naam aanvankelijk niet bekend gemaakt werd, is gearresteerd in verband met de moord op Amin Osman Pasja, den vroegeren Egyptischen Minister van Financiën. Osman werd Zaterdagavond driemaal getroffen door revolverschoten in schouder en rug toen hij het hoofdkwartier van de politieke hervormingsliga binnentrad. Hij overleed drie uren later. De moordenaar wierp onmiddellijk twee rookbommen na geschoten te hebben. Hij wierp ook zijn Duits automatisch pistool weg tijdens zijn vlucht.

Ooggetuigen vertelden aan de autoriteiten dat Osman Pasja juist binnentrad in de club in net centrum van Caïro toen een gezette jongeman zijn naam riep en een schot loste toen Osman zich omkeerde. Toen Osman ineenzakte vuurde de aanrander nog twee kogels. Twee officieren van de Egyptische luchtmacht en vier anderen die de schietpartij gadesloegen, openden de achtervolging over het bevolkte operaplein, doch de moordenaar ontsnapte in de inlandse wijk achter het operagebouw.

Het was de tweede aanslag op het leven van Osman binnen een jaar. De eerste aanslag vond plaats buiten zijn woning toen twee jongelui poogden hem dood te steken. Het was de derde maal in iets meer dan een jaar dat een publieke figuur vermoord werd in Egypte. De anderen waren Lord Moyne, de Britse Resident Minister, en Premier Ahmed Maher Pasja. Osman Pasja zat in het laatste Wafdisten (nationalistische partij) cabinet als Minister van Financiën gedurende een jaar tot 19 October 1944. Hij werd beschouwd als sterk pro-Brits. Hij laat een Britse echtgenote en getrouwde dochter na.

Naar later vernomen wordt is de gearresteerde Misr el Fatah, lid van de Groenhemden, een jeugdbeweging welke tegen de huidige regering is.

Bij de begrafenis van Osman Pasja op Zondagmiddag riepen duizenden jongelui „Weg met Nokrasji Pasja" (den Egyptischen Premier), en riep men om een opstand tegen de regering. Onder de menigte werden ook kreten gehoord van „Weg met Nokrasji Pasja den moorderaar". Sommige der betogers spuwden op de politiemannen die den Premier ecorteerden (Caïro, (AP)

Voetgangers en motorvoertuigen vechten zich een weg door de sneeuw bij Fifth Avenue en 50th Street, New York Stad.

RODEN ROEIEN KATHOLICISME UIT IN GENAASTE POOLSE GEBIEDEN.

De godsdiensttoestand in de delen van Polen ten Oosten van de zogenaamde Curzon-lijn, welke aan Sovjet-Rusland werden afgestaan, wordt beheerst door Ruslands beslissing dat alleen de Orthodoxe Kerk van Moskou er werkzaam mag zijn; alle andere Christelijke kerken moeten verdwijnen.

Volgens de overeenkomst tussen Moskou en Warszawa zullen alle Polen ten Oosten van de Curzon-linie, inbegrepen hun priesters en bisschoppen, naar Polen worden teruggezonden. De uittocht is thans gaande. Biezonder wanhopig is de toestand der Katholieken van de Armeense en Byzantijnse riten in de gebieden ten Oosten van de Curzon-lijn. Zij staan onder zware druk om hun band met Rome te verbreken en zich bij de Orthodoxe kerk aan te sluiten. De Armenen bieden hardnekkig tegenstand en hopen dat zij zullen worden behandeld als de Katholieken van de Latijnse ritus — dat is, dat zij naar Polen zullen worden gezonden.

Katholieken van de Byzantijnse ritus; dat is de Oekraïners, zien zich gesteld voor het dilemma om met Rome te breken of te worden gearresteerd, en naar Azië te worden gezonden voor dwangarbeid en de dood (ncwc).

6 BILLIOEN DOLLAR SCHADE AAN KATHOLIEKE KERKEN IN EUROPA.

De totale oorlogsschade, welke door de Katholieke kerken in Europa geleden werd bedraagt meer dan zes billioen dollar, volgens schattingen van Noordamerikaanse aalmoezeniers. Dit cijfer omvat geen andere kerkelijke instellingen, scholen, hospitalen of andere gebouwen die aan de kerk behoren.

Alleen in Beieren zal het enkele daecennia duren aleer de kerkgebouwen die door de luchtaanvallen verwoest werden zijn herbouwd. Op het ogenblik wordt het meest dringende herstellingswerk verricht door een speciaal comité dat door Cardinaal Faulhaber is benoemd.

Wat betreft kostbare kunstwerken die tijdens de oorlog verborgen waren, is de vergunning van het Noordamerikaans Militair Gezag vereist indien de kerkelijke autoriteiten hen wensen terug te brengen naar hun oorspronkelijke plaats (ncwc).

BYRNES NAAR LONDEN.

Na negen drukke dagen thuis vertrekt Byrnes heden naar Londen om de algemene vergadering van de Organisatie der Verenigde Volken bij te wonen.

Hij zal er verschillende vraagstukken opvatten die te Moskou niet werden opgelost, o.a. een internationale regeling over de quaestie der Dardanellen, de benoeming van een commissie der Grote Drie om de vraagstukken in Iran te bestuderen, een Brits-Russische verzekeringen dat de volledige veiligheid zal worden gegarandeerd in de verrichtingen van de commissie der Verenigde Volken voor de beheersing van de atomaire energie.

Byrnes' medewerkers zeiden dat hij vol goede moed is dat de Organisatie een goed begin zal hebben. (Washington, (AP)

NOORDAMERIKANEN ZUID-OOST AZIË.

De Verenigde Staten kennen hun deelneming aan het gezamenlijk commando van Zuid-Oost Azië beëindigd. Alle toekomstige verrichtingen in dat politieke broeinest laten zij over aan Groot Britannië. Dit werd bekendgemaakt door de Gecombineerde Stafhoofden in Washington. (Washington, (AP) 6.1).

MARSHALL CONFEREERT.

Generaal Marshall confereerde met de twee andere leden van het comité van drie over de détails van het plan om de vijandelijkheden te staken en de verbinding in China te herstellen. Na de bijeenkomst deelde hij aan de pers mede, dat er voortgang werd gemaakt en men morgen opnieuw zal vergaderen. Namens de nationale regering zit Generaal Tsjangsjoen in het comité en namens de communisten Generaal Tsjou En Lai. (Tsjoengking, (AP) 7.1).

het nieuws van vandaag

Het is ogenschijnlijk vrij kalm op Java, doch in militaire en diplomatieke kringen heerst er opwinding over het feit, dat Luitenant Generaal Rudolph van Oyen, Nederlands bevelhebber in de Oost, en ander hoge Nederlandse officieren ontslag hebben gevraagd.

Aanvankelijk werd gezegd, dat Van Oyen ontslag vroeg omdat hij het niet eens is met de Nederlandse politiek, doch de Generaal ontkende dit.

Het is echter bekend, dat hij een krachtiger militaire politiek in Indië wenst dan tot nu toe gevolgd is en nu weigeren de Britten nog om 1200 Nederlandse mariniers aan land te laten gaan te Batavia.

De Britten hebben op militair — en blijkbaar ook op politiek — gebied de alleenheerschappij in Zuid-Oost Azië aangezien de Verenigde Staten de deelneming aan het commando hebben opgezegd. De laatste gebeurtenissen doen de nieuwsgierigheid naar de verwachte verklaring van de Nederlandse regering nog toenemen. Uit Nederland wordt gemeld, dat Van Mook wederom een bezoek zal brengen aan Londen voor besprekingen met de Britse regering.

Londen zal ook om andere reden in de komende dagen in het centrum van de belangstelling liggen. Deze week wordt de algemene vergadering van de Organisatie der Verenigde Volken geopend en uit alle oorden stromen de diplomaten toe. Men krijgt een reeks belangrijke vraagstukken te bespreken. Zo moet ook de Veiligheidsraad worden aangevuld met zes niet-permanente leden. Naar men zegt zal Nederland daartoe behoren samen met Canada, Brazilië, Mexico, Egypte en Polen.

In Caïro is Zaterdagavond de oud-Minister van Financiën, Amin Osman Pasja, vermoord door een jeugdigen heethoofd. De naam van Premier Nokrasji Pasja is in verband gebracht met deze aanslag en tijdens de begrafenis van Osman Pasja Zondagmiddag werd hij danig uitgejouwd.

Uit Teheran — hoofdstad van Iran — wordt gemeld, dat er een tegenrevolutie in Azerbajan zou zijn uitgebroken. De beweging zou zich uitbreiden. Het wordt voorwaar interessant.

PAUS VRAAGT HULP VOOR DE KINDEREN.

Zijne Heiligheid de Paus heeft in een brief, welke gericht is aan alle Katholieke Bisschoppen, om hulp gevraaagd voor de dakloze kinderen en oorlogswezen. De brief was gedateerd 6 Januari — op het feest van de Drie Koningen die geschenken brachten voor het Kindje Jezus.

In de brief zeide de Heilige Vader, dat er meer dan een millioen kinderen zijn die het nodige ontberen en lijden van koude, honger en ziekte.

„Namens hen dragen Wij den Bisschoppen overal op om inzamelingen te houden ten behoeve van hen en dringen Wij in het algemeen aan bij de gelovigen om deze arme kinderen te hulp te komen.", aldus de Paus. (Vaticaanstad, (AP) 6.1).

HONGERENDE DUITSERS.

„Onder het door bommen verwoeste gewelf van het Stettinerspoorwegstation in Berlijn keek ik in een veewagen, die gerangeerd was naast het tweede perron. Aan de ene zijde lagen vier gestalten dood onder dekens op rieten en raffia-draagbaren. In een andere hoek lagen er nog vier, allen vrouwen, te sterven. Eén ervan vroeg met een stem die nauwelijks hoorbaar was om water. Liggend op een draagbaar, zo door honger verzwakt dat hij zijn hoofd of lippen niet bewegen kon, zijn ogen open, verward en starend zonder begrip, was daar nog een menselijk geraamte, de dood nabij."

Aldus vangt de beschrijving aan in de News Chronicle van de Duitsers die met de trein uit Dantzig in Berlijn zijn aangekomen. Zeven dagen had de reis geduurd en hopeloos was hun pogen geweest om eten te vinden onderweg. Dit waren er honderden. Doch duizenden — 25.000 per dag — verschijnen lopende aan de grenzen van Berlijn, waar zij onverbiddelijk worden teruggestuurd omdat Berlijn zelf hongert. Slechts de „verloren kinderen", 50 tot 100 per dag, worden opgenomen. Meer kan Berlijn niet doen. Het leeft in de schaduw van de dood. Acht millioen dakloze Duitsers zwerven in de provincies rond verdreven door de Polen. Indien de Tsjechen hun Sudeten- en Volksduitsers verjagen, zal hun aantal dertien millioen bedragen. Wanneer niets gedaan kan worden zullen zij deze winter sterven.

Een andere correspondent schijft: „Waarschijnlijk zijn er millioenen, maar niemand kan ze tellen.

Er zijn oude mannen onder, vrouwen met babies, kinderen die hun ouders verloren hebben krijgsgevangenen uit kampen in de Oeral". Ze krijgen ten hoogste wat waterige soep, ersatz-koffie en wat zwart brood, en dan gaan zij verder. „Zij komen aan in verschrikkelijke toestand, hun voeten gewikkeld in vodden, nauwelijks in staat om te wandelen. Wat zal de toekomst zijn dezer ellendigen? Een Brits officier, wiens taak het is deze dingen te bestuderen, zei me: Duitsland kan deze mensen niet helpen. Bij duizenden zullen zij deze winter sterven. De Duitsers moeten voor zich zelf zorgen en zij zullen nauwelijks in staat zijn hen te voeden die thans in Berlijn wonen. Waarlijk, vergelding is over de Duitsers gekomen".

Victor Gollancz protesteert tegen de hardheid waarmee men in Engeland deze feiten aanvaardt. Heeft de onbarmhartigheid der nazies over de gehele wereld gezegevierd? „Een soort van nieuwe moraal verbreidt zich inderdaad, welke barmhartigheid en medelijden niet eenvoudig als onbelangrijk, maar positief als ongeoorloofd beschouwt en schandelijk". Hij roept er toe op de rug toe te keren aan egoïsme en eigengerechtigdheid in internationale aangelegenheden, en stervenden te voeden. Ook de Daily Herald besluit een beschrijving der ellende aldus: „Indien wij bewijzen willen aan het Duitse volk dat onze methoden, onze beschaving, ons geloof goed zijn en de hunne verkeerd, dan moeten deze problemen opgelost worden en wel zo spoedig mogelijk".

De Noordamerikaanse Secretaris van Buitenlandse Zaken James F. Byrnes, wien men hier met Generaal Eisenhower ziet op het vliegveld van Washington, is heden naar Londen vertrokken ter bijwoning van de openingsvergadering van de Organisatie der Verenigde Volken.

President Truman (gezeten tekent de wet welke hem het recht geeft de regeringsbureaux te reorganiseren. Enkele leden van het Congres zien toe.

Het heldhaftig Gedrag van de vijf Nederlandse Bisschoppen gedurende de oorlog.

door

LOUIS P. SCHOLS

In de gehele wereld is het heldhaftig gedrag bekend van de vijf Nederlandse Bisschoppen gedurende de zware en gevaarlijke bezetting door de Duitsers van Nederland.

Een welsprekend bewijs van de erkenning hiervan is wel de verheffing van Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Johannes de Jong, Aartsbisschop van Utrecht, tot het Cardinalaat door Zijne Heiligheid den Paus.

Aan deze Bisschoppen heeft het nooit aan moed ontbroken om te protesteren tegen de gruwelen begaan door de vijanden tegenover het Nederlandse volk, tegen de beperkingen van de oefening van de katholieke godsdienst en tegen de vervolgingen waaraan in dit land de Joden het slachtoffer waren. De doorluchtige Bisschoppen van de vijf diocesen in Nederland waren steeds aan de kant van de rechtvaardigheid om het Nederlandse volk te beschermen, — katholiek of niet-katholiek.

Vóór de oorlog zag men in Nederland vele Joden en onder hen vele Joodse vluchtelingen uit Portugal. Nederland is een land waar grote verdraagzaamheid heerst, vandaar de vrijheid voor verschillende uitingen van godsdienst. Men ontmoet daar te lande belijdenis van verschillende richtingen.

Deze verdraagzaamheid — elke medaille heeft haar keerzijde — was schuld dat de geest van het nazisme met groot gemak in Nederland kon binnendringen en een weinig later in het overzees gebiedsdeel Nederlands Indië.

De schitterende, moedige voorbeelden van de katholieke Bisschoppen, van de priesters en van die katholieke landgenoten die werkten ten gunste van hun niet-katholieke landgenoten, waren vele en bewonderenswaardig. Verschillende van deze helden stierven in concentratiekampen, waar de hysterische geest van het nazisme triomfeerde, waar men de eerbied had verloren voor het leven en voor de dood. Het concentratiekamp was een plaats waar de duivel regeerde, een plaats van verschrikkingen en ellende, zo erg, dat zelfs de beroemde dichter Dante met zijn buitengewone verbeeldings-gave niet in staat zoude zijn er een juiste schildering van te geven. De concentratiekampen van Dachau, Oranienburg, Belsen, Vught, Amersfoort enz., waren het resultaat van nazistische „beschaving". Over dit schandaal van onze tijd kan men de woorden uit de Heilige Schrift aanhalen: „Aan de vruchten kent men de boom".

Toen de Duitse legers Nederland binnendrongen op 10 Mei 1940 was de Heilige Stoel diep onder de indruk. De volgende dag zond de Heilige Vader, Paus Pius XII, aan de Koningin Wilhelmina het volgende telegram:

„Met grote ontroering kennis genomen hebbende, dat de pogingen door Uwe Majesteit aangewend ten gunste van de Vrede uw edel volk niet hebben kunnen redden van tegen zijn wil en recht zijn land herschapen te zien in een slagveld, bidden Wij tot God, de Hoogste Rechter over de beschikkingen van de natiën, opdat, dank zij de hulp van den Allerhoogste ten spoedigste worden hersteld rechtvaardigheid en vrijheid".

Op 2 September 1940 beval Arthur Seys Inquart, commissaris van de nazies in Nederland een „schoonmaak onder de priesters en kloosterlingen van de katholieke kerk, die weigerden aan de zijde van het „National Socialisme te staan".

Aan het einde van Januari 1941 bevatte het blad „Essener National Zeitung" — Editie van Hermann Goering — bedreigingen tegen een „Herderlijke Brief" van de Nederlandse Bisschoppen, gepubliceerd op de 26ste van de maand: „Wij verzekeren", zo schreef het blad, „dat de partij van Hitler over genoeg macht beschikt om de katholieke kerk van Nederland te onderwerpen".

Gewoonlijk gebruikten de nazies hun dwangmiddelen als volgt: De agenten van de Gestapo waren bij de godsdienstoefeningen tegenwoordig. Aanvalstroepen doorkruisten op Zondag de straten teneinde de katholieken te verhinderen de Heilige Mis bij te wonen. De onafhankelijkheid van de katholieke Jeugdbeweging verloor haar bestaan. De priesters werden gevangen genomen en godsdienstige publicaties verboden, zoals „De Maasbode" een der meest gelezen bladen van Nederland.

Volgens de „Essener National Zeitung" werd de Aartsbisschop, Dr. J. de Jong, beboet, omdat hij weigerde de invasie door de nazies van Rusland te proclameren tot een Heilige Kruistocht tegen het Bolsjewisme.

Op 21 Juni 1941 werd het katholieke dagblad „Ons Noorden" door de nazies opgeheven onder het voorwendsel, „dat de katholieke kerk ridicule begrippen over de liefde van God er op na hield".

Het was in die tijd, dat de Nederlandse Bisschoppen toonden door hun hoge leiding, door hun goede raadgevingen, door hun schitterende voorbeelden en door hun juiste en rechtvaardige woorden in de Herderlijke Brieven, een sterk verzet te zijn tegen het gevaar van de geest van het nazisme. De verschillende „Herderlijke Brieven" van de Doorluchtige Hoogwaardige Hoofden van de katholieke kerk van Nederland zijn „bescheiden", die niet alleen een geest van buitengewone moed bevatten, maar ook getuigen van een groot heroïsme en verdienen met grote aandacht bestudeerd te worden. Ik wil hier enige gedeelten uit deze Herderlijke Brieven publiceren, teneinde beter de toestand, zo verbazend moeilijk, te kunnen begrijpen, waarin de Nederlandse Bisschoppen gedurende de bezetting moesten leven.

De Herderlijke Brief van 12 Mei 1941, ondertekend door alle Bisschoppen van Nederland en voorgelezen van de kansel in alle katholieke kerken van het land op 16 Mei, bevat een ernstig protest van het Nederlands Episcopaat tegen de Chefs van de Bezetting. In deze Herderlijke Brief protesteren de Bisschoppen tegen de geest van het nazisme, tegen de vervolging en deportatie van de Joden, de deportatie van de geneesheren, van de studenten, van mannen en vrouwen van alle klasse der bevolking. Becritiseerden tevens de strijd van de Duitsers tegen het communisme, gezien het nazie-regime niet bevoegd is te strijden tegen het communisme, maar het „Christendom". Verwijzende daarbij naar de text uit de Heilige Schrift: „Niemand mag een ander fundament plaatsen dan het gelegde en dat is Christus" (I. Cor. 3.11). Aan het einde van deze Herderlijke Brief wordt de toewijding van de gehele wereld aan het Onbevlekte Hart van Maria door den Heiligen Vader, als redmiddel voor de wereld, aanbevolen.

Een andere Herderlijke Brief bevat het nieuwe initiatief van de Nederlandse Bisschoppen om een nationale gebedsdag te houden. Overeenkomstig het katholieke Nederlandse dagblad De Tijd van Amsterdam, waarin werd gepubliceerd de Herderlijke Brief van 6 Augustus 1943, spreken de Bisschoppen over de toewijding van geheel het Nederlandse volk aan het Onbevlekte Hart van Maria. De voorbereiding duurde twee maanden voor de toewijdingsdag, vastgesteld op 3 October. Dit werd zonder twijfel gedaan, teneinde de aandacht van de Nederlanders over de gehele wereld te trekken, om deel te nemen aan deze toewijding en wel op dezelfde dag als hun landgenoten in het zwaar beproefd vaderland.

Onmiddellijk na de verschijning van deze Herderlijke Brief betuigden de katholieke Bisschoppen van Engeland en Wales op 24 Augustus van hetzelfde jaar hun grote bewondering voor den Aartsbisschop van Utrecht en voor de overige bisschoppen van Nederland en verzochten aan de gelovigen van hun land vurig te bidden voor het Nederlandse volk.

Opdat de Nederlandse katholieken te Londen, zich in de geest van gebed zouden kunnen verenigen met hun landgenoten in bezet Nederland, woonden deze katholieken op 3 October een plechtige Heilige Mis bij in de Cathedraal van Westminster te Londen, opgedragen door den Hoofdaalmoezenier Dom A. F. M. Monchen O.S.B. Bij deze vrome acte waren vele vrienden van de Geallieerde landen vertegenwoordigd, alsmede leden van de hogere klasse. In andere landen, ook in Portugal, baden de leden van de Nederlandse kolonie vuriger op die dag voor hun landgenoten in het vaderland-in-oorlog.

In de Herderlijke Brief, gegeven te Utrecht van 10 Mei 1944 en ondertekend door den Aartsbisschop van Utrecht en door alle overige bisschoppen van Nederland en die eveneens werd voorgelezen in alle kerken van het land op 21 Mei van hetzelfde jaar, drongen de Praelaten er bij de gelovigen vooral op aan veel te bidden en boete te doen.

Op de eerste Zondag van de Advent van het jaar 1944 werd in alle kerken voorgelezen een andere Herderlijke Brief over de verschrikkingen van de oorlog. Deze Herderlijke Brief was ondertekend door den Aartsbisschop van Utrecht en door den Bisschop van Haarlem en werd later in zijn geheel gepubliceerd in Vrij Nederland.

In deze Herderlijke Brief zeggen de doorluchtige Kerkvorsten, dat God alleen de wereld kan redden. Verzoeken den gelovigen te bidden, vertrouwen te hebben in God, maar boven alles de harten te verheffen tot de Hemel.

Op het feest van de Heilige Familie in het begin van dit jaar publiceerde de Hoogwaardige Bisschop van Roermond, Mgr. Dr. J. Lemmens, die door het volk Vader-Bisschop wordt genoemd, een Herderlijke Brief, waarin werd behandeld de naastenliefde. Daar de toestand in Nederland zeer critiek was, vestigde het doorluchtig Hoofd van de katholieke kerk van Roermond in deze Brief de aandacht van zijn gelovigen op de verplichting zijn evennaaste te helpen, in het biezonder de kinderen, die niet mochten verhongeren. Hij deed een beroep op de harten van de landbouwers, teneinde de districthoofden bij te staan in een juiste en goede verdeling van het voedsel. „Inzake de voedsel-verdeling draagt een ieder biezondere verantwoording", schreef de goede Vader-Bisschop.

Volgens „Vrij Nederland" besloten de Duitsers, Mgr. Lemmens te doden nog juist voor de bevrijding van de stad Roermond.

Hiervoor gebruikten de Duitsers een bom met uurwerk en legden deze voor de kamer, alwaar de hoogwaardige praelaat gewoonlijk de nacht doorbracht. De bom ontplofte, maar de kamer werd niet beschadigd. Na deze mislukking deporteerden de Duitsers den Bisschop naar het Noorden des lands, naar Leeuwarden.

Ik wil dit overzicht van de Herderlijke Brieven van de Nederlandse Bisschoppen besluiten met een uittreksel uit een particuliere brief onlangs ontvangen van Mgr. P. J. Huibers, Bisschop van Haarlem. De volgende woorden zullen de grote ellende aantonen, waarin zich het Nederlandse volk bevond in de laatste angstige en woelige dagen voor de bevrijding. De ellende had haar hoogtepunt bereikt.

De illustere Bisschop van Haarlem schrijft onder andere het volgende:

„Algemeen beschouwen Wij die bevrijding als iets wonderbaars. Hongersnood en volslagen vernietiging bedreigden Ons en het had geen veertien dagen meer moeten duren, of Noord-Nederland, met name Ons Bisdom en de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland zouden uitgestorven en in een woestenij veranderd zijn.

Op Zaterdag 5 Mei werden hier plotseling de wapens neergelegd. Des morgens te 8 uur werd het besluit bekend gemaakt. Zonder slag of stoot kwamen vrij. Onze Kerken en steden werden gespaard. Het was de eerste Zaterdag in Mei. Sedert Maart 1944 werd de eerste Zaterdag op Ons aandringen in heel het Bisdom — ik mag zeggen in alle parochiën — met grote deelneming en grote godsvrucht gevierd. U kunt het nu uitrekenen, dat 5 Mei de 15de eerste Zaterdag was welke in Ons Bisdom algemeen gevierd werd.

Het is dan ook een algemene overtuiging, dat Wij naast God aan Maria onze redding te danken hebben. Ook is door Ons opgemerkt, dat sedert November 1942 de oorlogskans van Duitsland was gekeerd en dat de Duitsers sedert die tijd geen enkel voordeel meer hebben behaald, doch steeds moesten terugtrekken. Op 31 October 1942 had de Heilige Vader de wereld aan het Onbevlekte Hart van Maria toegewijd.

Het spreekt van zelf dat een en ander de godsvrucht tot Onze Lieve Vrouw van Fátima sterk heeft doen toenemen. In vele predicatiën en geschriften komt dit ook tot uiting.

Moge de Heilige Moedergods voor Ons verkrijgen, dat Wij de vrede goed gebruiken en dat de mensen tot God mogen bekeerd worden. Biezonder hopen Wij op de bekering van Rusland. Juist dezer dagen baden Wij dagelijks volgens de intenties van het Apostolaat des Gebeds, dat de Oosterse volken, die eens zulk een vooraanstaande plaats in de Kerk bekleedden, deze weer mogen gaan innemen. Ook hierin vertrouwen Wij op Fátima. Als dat toch gebeurde! Maar er zal veel gebed en boete nodig zijn."

Op 7 November vierden de Nederlandse katholieken het feest van den Heiligen Willibrordus, zijn grote en eerste Apostel, vol van glorie, die het Heilig Evangelie in de lage landen predikte. Het gedrag van dezen heldhaftigen Apostel van Jezus, den Heiligen Willibrordus, zijn christelijk geloof, zijn heilige dood blijven voor altijd geschreven met gouden letters in het boek van de Nederlandse historie. Na zijn dood vestigde het katholicisme zich voor goed in dit land. Zeer zeker zullen historie-schrijvers in de toekomst niet nalaten schitterende woorden te wijden aan het heldhaftig gedrag van den illusteren Bisschop, die regeerde op de Stoel van den Heiligen Willibrordus van Utrecht, gedurende de woelige jaren van de bezetting van 1940—1945 en van de overige Bisschoppen van het zwaar beproefde Nederland.

President Truman (links) bekijkt een schilderij van zijn 93-jarige moeder, welke hij als Kerstgeschenk ntving. Het stuk werd aangeboden door Frank S. Land (rechts).

Heropbouw.

Meer dan een half millioen mensen hebben in Nederland geen huis meer. Meer dan 200.000 huizen moeten worden gerepareerd en weer bewoonbaar gemaakt in de komende maanden. Alleen het herstellen van de beschadigde huizen zal een milliard kosten. Deze feiten werden onthuld door een ambtenaar van de Voorlichtingsdienst van het Ministerie van Waterstaat en Heropbouw.

„Wanneer ik zeg, dat deze mensen zonder huizen zijn, meen ik het letterlijk" verklaarde de ambtenaar. „Indien men wil zien hoe de zaken er voor staan, moet men naar Middelburg gaan, waar zes gezinnen in één huis wonen. Van een totaal van 1000 Nederlandse gemeenten zijn er gemiddeld tenminste 150 gedeeltelijk door oorlogsgeweld verwoet.

Nederland beslaat een oppervlakte van ongeveer 3 millioen hectares. De landbouw en veeteelt beslaat ongeveer 2.00.000 ha. en de rest wordt ingenomen door steden, dorpen, wegen, kanalen en vliegvelden. De Duitsers hebben ongeveer 180.000 ha. onder water gezet en door het bombarderen van de dijken in Walcheren werden 20.000 ha verwoest, waardoor het totaal 200.000 ha bedraagt. In het geheel zijn 85.000 huizen vernield of zwaar beschadigd, 35.000 Huizen zijn gedeeltelijk verwoest, maar kunnen nog hersteld worden. Van de 270.000 huizen die licht beschadigd waren zijn er reeds 220.000 hersteld, maar de bewoners ervan leven in zeer moeilijke condities.

De onderstaande tabel geeft een idee van de schade die de huizen in verschillende steden hebben geleden:

Vernield of gedeeltelijk vernield	
Arnhem	2.400
Rotterdam	28.000
Den Haag	8.000
Walcheren	4.000
Wieringermeer	1.800
Zeeuws Vlaanderen	2.800
Velzen (IJmuiden)	3.700
Zwaar beschadigd	
Arnhem	900
Rotterdam	350
Den Haag	1500
Walcheren	8000
Wieringermeer	1800
Zeeuws Vlaanderen	
Velzen (IJmuiden)	800

In de Troonrede van de Koningin is bekend gemaakt dat het volgende jaar 10.000 huizen zullen worden gebouwd. De autoriteiten hopen van 1947 af per jaar zestig tot zeventigduizend huizen te bouwen. Vóór de oorlog werd in de Nederlandse bouwindustrie meer omgezet per jaar dan de Rijksbegroting in haar geheel bedroeg. Er werd voor 500 millioen per jaar gebouwd, waarvan 100.000.000 voor rijkscontracten 30% was bestemd voor huizen, 20% voor onderhoud, 15% voor industrie, 17% voor openbare werken en 18% voor de gemeenten. Op het ogenblik mag slechts 25% van het beschikbare geld en de beschikbare materialen worden besteed aan het bouwen van huizen, daar de officiële politiek gericht is op een spoedig herstel van de industrie.

De Nederlandse autoriteiten zijn niet geestdriftig gestemd over de in fabrieken klaargemaakte huizen, omdat zij zo uniform en zo duur zijn. Wat de kosten betreft is niets opgewassen tegen de gewone metselarij.

Wij moeten op dit gebied echter niet te halsstarig zijn. Wij zijn niet voor of tegen gefabriceerde huizen en in gevallen, waar er geen keuze is, zoals in de verwoeste gebieden, zullen wij er gebruik van moeten maken. Wij wensen niet, terwille van een principe, ons bouwprogramma te bederven.

Een groot vraagstuk voor het Nederlandse bouwprogramma is het arbeidsvraagstuk. Vóór de oorlog waren 160.000 tot 170.000 mensen betrokken in het bouwvak. Voor het programma van heropbouw zijn ten minste 200.000 mensen nodig. Biezondere opleiding zal nodig zijn voor nieuwe arbeiders en veel voorbereidend werk is reeds gedaan voor de heropleiding van arbeiders, die in het mechanische bouwbedrijf werken.

Wij zijn niet van plan om op grote schaal nieuw materiaal in te voeren voor het bouwen van huizen. De hoofdimport zal uit glas en cement bestaan. Wij hopen het volgende jaar 3 millioen m² glas uit België in te voeren, wat voldoende is voor 10.000 huizen van ons noodprogramma.

De hoeveelheid cement zal grotendeels afhankelijk zijn van de te volgen bouwwijze. Onze binnenlandse cementvoortbrengst is 30.000 ton per maand en deze hoeveelheid zal weldra worden opgevoerd tot 40.000 ton.

Vóór de oorlog gebruikte Nederland 1 millioen ton cement per jaar, waarvan de helft in Nederland werd vervaardigd en de rest van Engeland België en Duitsland. Het wegvallen van de Duitse cementindustrie betekent een gevoelig verlies voor Nederland. De hoeveelheid staal die wij voor bouwwerken nodig hebben is zeer gering. De steenbakkerijen praesteren slechts 30% van het vóór-oorlogse cijfer, wat aan oorlogsschade te wijten is en op het ogenblik wordt niets voortgebracht, daar het een seizoenindustrie is. In vele gevallen worden de uit de puinhopen afkomstige stenen gebruikt en wij hebben vastgesteld dat deze ruwe stenen een zeer aantrekkelijk uiterlijk aan de huizen verlenen. Een goed voorbeeld is de nieuwe schouwburg, die te Rotterdam van deze stenen wordt gebouwd. Om de heropbouw te vergemakkelijken heeft de regering een commissie-procedure terzijde te laten. In deze commissie zijn de gemeenteraden, het Departement van Waterstaat en de eigenaars van vernielde huizen vertegenwoordigd.

Er is echter een tekort aan deskundige stadsarchitecten; er zijn er slechts 40 en er zijn er ten minste 150 nodig. Biezondere scholen zijn ogericht om architecten op te leiden. Het doel van de ontwerpers is de qualiteit van de vóór-oorlogse huizen te verbeteren en gebouwen te maken die gemiddeld op 3½ personen zijn berekend.

Iets nieuws voor Nederlandse huizen is het aanbrengen van koude en warme douches. Men hoopt dat in 1946 begonnen kan worden met de opouw die dan in 1947 in volle gang zal zijn. Het plan moet in 1952 voltooid zijn. Het is nog niet mogelijk een schatting te geven van de jaarlijkse kostprijs, daar schommelingen in prijzen van materialen op aanzienlijke wijze plaats hebben.

Pieter Verhagen, ontwerper en adviseur bij het Ministerie van Waterstaat, zal weldra naar Engeland vertrekken met een aantal andere architecten teneinde de Britse architectuur te bestuderen. (Aneta).

De Katholieke Sociale Week — III

Het Handvest der Sociale Rechten.

Het Handvest der sociale rechten

Wij wezen er naar aanleiding van de katholieke sociale week te La Habana, Cuba, reeds op, hoe het sociaal besef in de boezem der Kerk lang, zeer lang geleden ontluikte.

Allerwegen zag men sociale werkzaamheden komen, al was er veel verscheidenheid en daardoor soms onjuistheid.

Zo stichtte Monseigneur Gibbons in de Verenigde Staten een arbeidersorganisatie, de Knights of Labour, die veel van het ceremonieel der vrijmetselarij, of althans wat daarop geleek, overnam. Weliswaar werd dit verwijderd, toen een zeer goed katholiek Powderley tot voorzitter gekozen werd, maar de onderneming werd door de Canadese bisschoppen veroordeeld. In feite werd de houding der Noordamerikaanse bisschoppen door een uitspraak van Rome gehonoreerd.

Paus Leo XIII achtte de tijd evenwel rijp een studiecommissie in te stellen voor het sociale vraagstuk. Op Petrus' Stoel zetelde iemand van diep sociaal besef. Reeds jaren ervoor, toen hij nog Bisschop van Perugia was, had hij een mandement uitgevaardigd tegen de misbruiken van het socialisme, dat in Italië, evenals in Spanje, een sterk revolutionnair karakter droeg. In 1878 veroordeelde Leo het socialisme, maar zette nog niet de katholieke opvatting ex professo uiteen. Voorbereidende studies, waaraan o.a. de grote Dominicaan Pater Weiss O.P. medewerkte, leidden zo tot de totstandkoming van de encycliek Rerum Novarum, waarvan de sociale week in La Habana een uitvloeisel is na zovele vruchtbare decaden katholiek-sociale arbeid.

Men noemt de encycliek Rerum Novarum wel „de grondwet der sociale actie" en inderdaad kon Pius XI na veertig jaren getuigen dat ze een deugdelijke grondslag heeft gelegd en een krachtige sociale prikkel heeft gegeven ter ontwikkeling van het sociale en economische leven volgens de katholieke beginselen.

Het spreekt vanzelf — en dat is de kracht van dit pauselijk handvest boven zovele handvesten, pacten, verdragen, overeenkomsten, accoorden e.d. — dat de encycliek Rerum Novarum de hoofdprincipen aangeeft, de beginselen. Het is geen uitgewerkt program, dat pasklaar is voor alle tijden en omstandigheden. Daarom werden voor de oorlog in alle landen regelmatig sociale conferenties en weken gehouden om de beginselen van de encycliek toe te passen op de vigerende omstandigheden. In ons land bijvoorbeeld te Rolduc, waarvan Dr. Poels alleen maar genoemd behoeft te worden. De thans in volle gang zijnde conferentie in Cuba, waar de Voorzitter van de R.K. Volksbond van Curaçao, José M. P. Kroon het Vicariaat persoonlijk vertegenwoordigt, bedoelt ditzelfde in interamerikaanse entourage. Van Canada tot aan Zuid-Amerika is men daar bijeen.

In zijn encycliek stelt de Paus zich op het standpunt van behoud van privé bezit. Het socialisme, dat de privaat eigendom wil afschaffen, tast het natuurrecht aan. De werkman heeft recht op het bezit van de vrucht zijns arbeids. Opheffing van de privaateigendom, zoals socialisme en communisme dit voorstaan, ontneemt den arbeider de prikkel om te arbeiden, maakt hem tot een waren proletariër, een slaaf van de kapitalistische staat, zoals hij onder het liberalisme een slaaf was van de kapitalistische groep.

Zo zijn liberalisme en communisme in wezen broertje en zusje, even gevaarlijk voor een geordende maatschappij.

De Paus handhaaft privaat eigendom, maar veroordeelt het kapitalisme, d.w.z. dat men zich op grond van geldbezit rechten mag aanmatigen. Het bezit van geld is niet verkeerd, maar de aanmatiging van rechten op grond hiervan.

ONS KONINKRIJK

MARINIERS NAAR SINGAPORE.

De „Noordam" [de AP noemde het abusievelijk een Noordamerikaans transportschip] is op weg naar Singapore met nog 1200 Nederlandse mariniers aan boord. De vorige week maakte de afdeling voor publieke voorlichting van de Nederlandse marine bekend, dat de „Noordam" 2000 in de Verenigde Staten opgeleide en met Noordamerikaanse wapenen bewapende Nederlandse mariniers te Batavia aan land had gezet. In feite mochten slechts 800 man aan land toen de Britten blijkbaar van mening veranderden en besloten om de rest buiten Java te houden. Er is hierover nog geen officiële uitleg gegeven. (Batavia, (AP) 7.1).

PROEF-EVACUATIE.

De New York Times bericht uit Batavia dat in de eerstvolgende dagen een wonderlijk evacuatie-programma uitgevoerd zal worden. De Japanners zullen nl. trachten 900 vroegere krijgsgevangenen en 1400 Japanners uit Cheribon te evacueren. De Japanners hebben alles geregeld, ook het vervoer per schip.

Indien dit een succes wordt zullen overeenkomstige maatregelen getroffen worden voor de evacuatie van Djokjakarta en Soerakarta. Voorts wordt medegedeeld dat de Britten artillerie geland hebben die afkomstig is van een torpedobootjager waardoor de bedreiging die voor Semarang van de Oostzijde uit ontstaan was, teniet werd gedaan. (Aneta).

DREIGEMENT.

Een Dakota-vliegtuig heeft Zondagmorgen 20.000 pamfletten uitgeworpen, waarin gedreigd wordt met représailles indien de beschieting van het vliegveld, dat onder voortdurend vuur van de extremisten ligt, wordt voortgezet. In de pamfletten wordt de bevolking aangeraden de kampongs te verlaten waarin de extremisten zich hebben genesteld, omdat de mogelijkheid bestaat dat zij gebombardeerd zullen worden.

Intussen is de toestand op Java betrekkelijk kalm. De zuivering van de kampongs rondom Semarang wordt voortgezet; er zijn slechts weinig wapens gevonden. In Buitenzorg is het kalm; slechts in de buurt van het hoofdkwartier is geschoten. Brits Indiërs patrouilleerden in de Tjohlong-wijk van Batavia; men vermoedde dat zich daar leden van de Pemoeda verzamelden. Ook in Oost Java is patrouille-activiteit. (Aneta)

DE „ORANJE" IN SOUTHHAMPTON.

Het Nederlandse hospitaalschip „Oranje" is te Southampton aangekomen met 1272 Nederlandse geëvacueerden uit Indië aan boord. Velen lijden aan hongeroedeem. Veertien opvarenden zijn gedurende de reis bezweken. Pater van Puyck uit Dongen overleed Vrijdag en werd in zee begraven. Een zekere Kapitein de Vries is Zaterdag overleden. (Aneta)

OVER DE NIEUWE POLITIEMACHT.

Door het Indonesische radicale nieuwsblad „Rajat" werd Donderdag de vrees uitgedrukt dat de nieuwe internationale politiemacht die door Generaal Christison voor West-Java werd ingesteld, de Nederlandse positie zou versterken. De politiemacht zal bestaan uit Brits, Nederlands en Indonesisch personeel. In het betreffende hoofdartikel werd gezegd: „Wij moeten afwachten hoe de Britten de positie van Nederland in dit schema zullen definiëren en of het waar is dat de Britten de terugkeer van het Nederlands gezag niet zullen stimuleren. Wij vrezen dat door de Nederlanders in dit schema in te schakelen, hun positie versterkt zal worden. Verschillende voorvallen die plaats grepen na het ontbinden van de Indonesische politiemacht hebben tot de conclusie geleid, dat hierop wordt aangestuurd. Indien de Britten een goede samenwerking gewenst hadden, hadden zij de Nederlanders moeten uitsluiten: wij wensen geen samenwerking met de Nederlanders zolang het Indonesische recht tot zelfbestemming niet door hen erkend wordt".

In het blad werd voorts een verklaring gepubliceerd welke uitgegeven zou zijn door de voorlichtingsdienst van de gemeente Batavia, aangaande de nieuwe politie-organisatie waarin gezegd wordt dat de politie slechts gehoorzaamheid verschuldigd is aan de Britse bezettingstroepen en aan geen enkel ander gezag dat in de stad zou worden ingesteld. Er bestaat voortdurend contact met de Geallieerden betreffende verschillende punten o.a. of de Indonesiër die als leider van de Indonesische sectie als zodanig werd aangesteld, rechtstreeks onder het Britse commando kan komen te staan. „Indien onze voorstellen aanvaard worden dan behoeven de Indonesische „politiemannen hun eed aan de Indonesische republiek niet te verbreken.

Ook wordt bericht dat Soederiman, een van de leiders van de TKR (corps tot handhaving van de vrede) tijdens een inspectie van het TKR regiment te Poerwodadi in de Vorstenlanden, verklaard had dat de TKR met alle organisaties zou willen samenwerken zonder nochtans daardoor beinvloed te worden (Aneta).

CORDON HERSTELD.

Maandag is het cordon rondom Batavia, dat oorspronkelijk was opgeheven, weer hersteld. Maandag zijn ook de opzoekingen in de kampongs hervat. Een Indonesische schuilplaats in de omgeving van Semarang werd door een Britse torpedojager beschoten. De Indonesiërs openden Zaterdag kanonvuur op de stad.

HET NEDERLANDSE AANDEEL.

Het Nederlandse aandeel in de Duitse schadevergoedingen is vastgesteld op 3,9% in kapitaalgoederen en 5,6% in andere beschikbare goederen. Het officiële verslag van de Parijse Schadevergoedingsconferentie verklaart nog, dat Nederland Duitse schepen zal ontvangen als schadevergoeding voor de gedurende de oorlog verloren schepen.

DE BEURS GEOPEND.

Maandag is de Amsterdamse Beurs weer geopend. Zij was sedert 5 September 1944 gesloten. Alleen die aandelen en effecten mogen verhandeld worden die door de Vereniging voor Effectenhandel daartoe zijn vrijgegeven. Dit is gedaan om te beletten dat stukken worden verhandeld die gedurende de bezetting van de Joden ontstolen werden of die op een andere onregelmatige wijze werden verkregen. (Aneta)

HOOFDREDACTEUR ANEP.

Dirk J. Lambooy, gewezen berichtgever van „De Nederlander" en perschef van de Regerings Voorlichtingsdienst is tot hoofdredacteur van het Algemeen Nederlands Persbureau benoemd. Hij is 52 jaar en zal zijn nieuwe functie beginnen op 1 Februari. (Aneta)

MEDEWERKING AAN NOORDAMERIKAANSE ZAKENLIEDEN.

Woensdag werd het Haagse kantoor van de American Express Co. wederom geopend. De heer Daale zal als onderdirecteur de leiding van het kantoor hebben. Dit is het derde kantoor van de American Express Co. dat in Nederland geopend wordt; de kantoren te Amsterdam en Rotterdam werden nl. in October jl. geopend.

De Nederlandse regering verleent haar medewerking door hotel-accommodatie te verstrekken aan Noordamerikaanse zakenlieden die Nederland bezoeken door middel van de betreffende regeringsinstantie (Aneta).

TINPRODUCTIE HERVAT.

Op Singkep (Riouw-eilanden) is de tinproductie op beperkte schaal hervat (Aneta).

NIEUWS VAN OVERAL

WONDER DER TELEVISIE.

Het „wonder" van de televisie ontwikkelt zich meer en meer in het dagelijkse leven van de Verenigde Staten. Thans worden reeds prachtige gekleurde films over en tussen de torenhoge huizen in New York uitgezonden. Paul W. Kesten, de vice-president van het bestuur van Columbia Broadcasting System, had een uitzending in een Studio bijgewoond en vertelde, dat de beelden, hoewel zij doorgaans uit slechts 525 lijnen bestaan, er nu 1575 hadden, die prachtig in kleuren uitgevoerd waren.

Zij werden van een toestel naar een ander aparaat gezonden, dat hen op een volmaakte wijze weergaf.

Zij waren even duidelijk als bij een gewone bioscoopvoorstelling. Enkele dagen later was hij er bij tegenwoordig, hoe beelden werden uitgezonden en hoe zij, een groot aantal huizenblokken verder, met superbe duidelijkheid ontvangen werden.

VREEDZAME ATOOMENERGIE.

Dezer dagen zou in Londen een demonstratie plaats vinden met de eerste auto, die door âtoom-energie zou worden voortgewogen. Het feest kon echter niet doorgaan omdat enkele onderdelen van de motor door sabotage waren beschadigd.

CURAÇAO

HET ZILVEREN ZUSTERFEEST.

Wel overduidelijk is gebleken hoe Soeur M. Stéphana door eenieder geëerd en bemind wordt. Talrijk velen kwamen de zilveren Jubilaresse op haar feestdag gelukwensen.

Hedenmorgen brachten de kinderen haar een hulde, die geopend werd met een feestcantate: „Komt kindren laat nu uw feestzang rijzen". Hierna voerden de verschillende klassen elk iets ten tonele ter ere van Soeur Stephana.

Dan was het zang dan dans en zelfs een toneelstukje. De aanwezigen genoten ten zeerste van het gebodene der kinderen.

Het was werkelijk feest voor de Jubilaresse, die gezeten was naast Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O. P., Apostolisch Vicarius van Curaçao en Mevrouw Kasteel-Baltussen, de Gouverneurse. Namens de Inspectie van het Onderwijs was de Heer van Toorn aanwezig.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

4 Januari: Codel, Regina, S. en Nordka Macharowski; Max Flury, T. Voger, A. S. Wisncewicz, Raymond Phillip, Mirta Lauffer, Jacobo A. Dreell, Cornelis Hart, Elias P. Dominguez, Beatrice H. en A. Berggraaf; Helouise Engelbrecht, Iam Je Chong, Juan F. Croes, Valeria en Baby Theresita Duinkerk.

5 Januari: Elize, Sylvia en W. R. Vreden; Margareth Weever, Carlos Reinhart, Irma Martes, Maria Francisca, Josefa, Marcia, Rudy, Viola, Rina en Ralph Benschop; Jamilo Saade, Albert Eman, John Daizen, Alteria Guererra, Silvenio Statia, Evan de Castro, Allen Graaf, Gilberto Hanson.

6 Januari: Margarita, Richard en Editha Lourens; Erwin G. Oehlers, Stevanita Stevano, Angel M. Every, Gregoria Maduro, Lourdes Maria Goeloe, Maria Quast, Angel M. Every, Ana L. Diaz, Simon M. Croes, Enrique Boekhoudt, Julieta, Grace en Irene Jansen; Viriane Steward, Joan Boom, Juana Martina, Vera M. Henriquez, George Larmonie, Ellene L. Jame, Juliette Mecidi, William Hall, Helena Laclé, Olga Orman, V. Sintjago, Isaac A. Franka, Modesto Maduro, Bernardo Geerman, Jan Bernabela, Jose I. Osorio, Pedro Tokaay. J. M. Araujo.

7 Januari: Hubert Lopez, Efraim Lugo.

Aruba — Curaçao.

4 Januari: Jan Valk, Maria Wijngaarden, Marie Dunlock, Veronica Arrindell, Sigfried Eman, Lionel Harms, S. Steward, Jan Groisman, Bernado Geerman, Modesto Maduro, Jan Kerrebijn, Michel Ch. Bastet, W. Eerligh, Max, Gertrude M., Hansjorg en Susanne Flury; Oscar Henriquez, T. en Rica Veger, A. S. Wisniewicz, I. A. Franka, Wichardt Lampe, C. O. Irausquin, Harry Posner, Michael Kuiperi, Sheila Lampe, Hubert Dennert, Lilian Steward, Bary Patricia Rostant, Albert C. Eman, Jan Bernabela.

5 Januari: Martis Carty.

Mario Boekhoudt, Norma Lacle, Annie Garrido, Dr. R. M. Schmidt, Leocadeo Cinraad, Clea Thijssen, Frank en Eva de Maduro; Henriette Th. Kappel, Jules R. Martilla, Carlos Reichard, Basilio Albertus, Mario Boekhooudt, Rochevil Franca, Reina, Baby Edith, Andre en Franklin Christiaan; Veronica Geerman.

Van Sint Maarten naar Curaçao: Eulalia A. Andrews.

6 Januari: Jossy Lacle, Lodewijk Maduro, Pedro F. Koenze, Elizabeth Booi, Julia S. Tuast, Joseph Gonsalves, Harld Emers, A. J. van der Naaten, Serapia M. Tromp.

Curaçao — Barranquilla.

5 Januari: Op doorreis naar Quito: Frederick Arthur Kennetr.

Barranquilla — Aruba.

5 Januari: Mercedes Florez, Albert Olivio.

Curaçao — Bonaire.

5 Januari: Ralp Fehargall, Leonora, Rafaela en Frida Marchena; Pieter Delver, John Smeins, T. Lammens.

Bonaire — Curaçao.

4 Januari: Ronald en M. E. Maduro; Hermina, Rosa Julia, Jose Antonio, Gladys en Norma Mercelina; Josefina de Palm, Bernecita Rosario, Humphry, Baby, Wilhelmina en Baby Crawford: Tonia Vite, Teut Penka, Wilhelmina Martijn, Johnny Martis, Andries Abdul Hamid.

5 Januari: Marco de Grijze, Carmen, Charles en Marry Hellmund; Felipa Wanga, Federica Carlos, Angelina Marcha, Jose en Urbano St. Jago; Eusebio Frans, Julian Abraham, Maximiliana Ramirez, Petra v.d. Dijs, Edwin en Henry Ramirez.

Curaçao — La Guayra.

5 Januari: Ana V. Sambrano, Dolores Gonzalez de Medina, Mario Dubec en Alicia Fonseca Araujo.

7 Januari: José Antonio Hart, Reinhold Auerbach, Elias Paolo Nepomuceno.

La Guayra — Curaçao.

4 Januari: Jean Luis, Otilda P., Hildo, Myrna en Nelson Sprock; Albert Kaersenhout, Jose Isaac Osorio, Ligia M. Pineda, Carlos Dubuc Arias, Juan Araujo.

Curaçao — Maracaibo.

4 Januari: George Holmes, Egbert Zorgman.

6 Januari: Alfonso J. S. en Bella R. V. de Servigna.

Maracaibo — Curaçao.

5 Januari: Walter A. Ellinghausen, Hodoilda Parra.

Curaçao — Miami.

5 Januari: Ray W. en Irma Ballard.

6 Januari: Allen S. Garden.

Miami — Curaçao.

5Januari: Jules Nassij, Rupert Tjonasam, Jacques Douglas, Donald Capriles, Hendrikus Theunissen, Johannes Jeugdgraaf, Iman Bakker, Roelof Bennema, Antoon Voorwinde, Johannes Leenheer.

6 Januari: Herman, Maria, Herman en Frans Henegouwen; Hendrik Bakker, Martinus Koens, Fanny Tollenaar, Cornelia Clowting, Arendje Vrolijk, Johannes Kuulkers, Cristina Althuis.

Curaçao — Paramaribo.

6 Januari: Amelia Carolina Thurkow, Agnes Maria Costeren.

Paramaribo — Curaçao.

4 Januari: Alma, Hugo en Robert Pang Atjok; Emelius, Augusta, Alice, Olga, Elfride en Johan Delchot.

Curaçao — Sint Maarten.

5 Januari: Cornelis van der Mark, Lilian E. Marlin.

Curaçao — Trinidad.

6 Januari: Michel Charles Bastet.

Trinidad — Curaçao.

4 Januari: Jeanne F. Boutmy, Trijntje Teuwen, Ralph B. Ccargall.

DE NIEUWE SPELLING.

Naar aanleiding van wat wij dezer dagen schreven omtrent de zg. nieuwe spelling, die thans door nagenoeg de gehele Nederlandse nieuwsbladpers van ons gebiedsdeel wordt gevolgd, vroeg iemand ons, welke de regels ervoor waren. Hij wilde deze spelling ook gaan toepassen. Daar er mogelijk nog meer personen zijn, die in het kort alle regels van de zg. nieuwe spelling willen kennen, publiceren wij die hieronder. In feite is het natuurlijk meer dan een spelling-wijziging, daar de buigings-n met spelling niets te maken heeft. Maar mede om wat wij verleden week Donderdag inzake de spellingconferentie van October jl. schreven, volgen hier dan de regels, volgens welke veranderingen op de oude spelling moeten worden aangebracht:

1e Op het eind van een lettergreep wordt een enkele **e** geschreven, bv.: lezen, leren, lenen, stenen, benen, verdelen, teken, wenen enz.

De uitgangen elen, eren, ese en ezen worden dus ook met een enkele **e** geschreven, bv.: krakelen, opereren, Canadese, Chinezen, enz.

2e Op het eind van een woord wordt een dubbele **e (ee)** geschreven, bv.: zee, vee, slee, thee enz. Ook in woorden waarvan bovenstaande een deel zijn, bv.: zeewaardig, veeteelt, prikslee, theepot enz. (Het woordje „hé" blijft onveranderd.)

3e Op het eind van een woord of een lettergreep wordt één **o** geschreven, bv.: kopen, lopen, bomen, koren, schoten, horen, knopen, beloven, zo enz.

4e Vóór **tje, ch,** en in de uitgang **ooi** wordt dubbel **o (oo)** geschreven, bv.: strootje, Catootje, goochelaar, loochenen mooie, gooien enz.

5e De **sch** wordt alleen geschreven als de **ch** wordt gehoord, bv. schoven, schuiven, schrijven enz., ook in het achtervoegsel **isch,** zoals: logisch, practisch enz. **Zonder ch** dus, bv.: mens, tussen, wens, bos, trots enz.

6e De naamvals **n** wordt alleen gebruikt bij namen van **mannelijke personen** en bij namen van **mannelijke dieren** in de gevallen dat voor de aanduiding van het mannelijk dier een afzonderlijk woord wordt gebruikt, in 3e en **4e naamval** van lidwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, voornaamwoorden en telwoorden, bv.: de bank staat onder **de** boom, de zon scheen reeds in **de** morgen; maar: de man gaf de brief aan **den** burgemeester; de vader wandelde met **den** zoon; enz. enz.

Enige uitdrukkingen veranderen niet, zoals:

Uit dien hoofde. Van den lande. Met voorbedachten rade. Van goeden huize. In koelen bloede. Met dien verstande. Te mijnen huize. Te allen tijde. Te dien einde. Ten tijde van. In den beginne. Ten overvloede. In den vreemde. Dienaangaande. Trouw tot in den dood. Den vrome uithangen. Den hemel zij dank. Aan den lijve straffen. Uit den boze. Over den hekel halen. Verre van dien. In goeden doen zijn.

Nederlands-Amerikaanse Problemen in verband met het Auteursrecht.

door

MR. A. E. D. VON SAHER.

Het bekende door Margaret Mitchell geschreven boek „Gone with the Wind", hetwelk in boek en film vorm een zegetocht door de gehele wereld maakte, werd kort na het verschijnen van de eerste editie door de Zuidhollandse Uitgevers Maatschappij in Den Haag in het Nederlands nagedrukt. Mevrouw Mitchell, die ongewoon actief haar auteursrecht handhaaft, liet het daar niet bij zitten. Zij sprak de Haagse maatschappij in rechten aan.

In eerste en tweede instantie werd haar eis afgewezen. Voor schrijvers in de Verenigde Staten bestaat er in Nederland geen bescherming. Gelukkig kwam gedurende de procedure vast te staan, dat telegelijkertijd met de in New York verschenen uitgave ook in Canada een eerste editie gepubliceerd was. Op grond van deze Canadese editie kon Mevrouw Mitchell een redelijke beloning voor de Nederlandse editie ontvangen.

Immers Canada en Nederland zijn beide bij de Berner Conventie, een organisatie, waarin vele Staten samenwerken om over en weer het auteursrecht van de schrijvers te beschermen. Via Canada kon Mevrouw Mitchell dus tot haar recht komen. Inmiddels was echter weer eens fel licht geworpen op het feit, dat Nederland en de Gebiedsdelen overzee de Noordamerikaanse schrijvers niet beschermen. Het Nieuwsblad voor de Boekhandel van 16 October jl. wijdde aan dit geval een beschouwing, die eindigde met de navolgende zinsnede: „En nog steeds wachten wij op de toetreden van de Verenigde Staten tot de Conventie van Bern......" Deze uitlating is geheel in overeenstemming met de politiek van Nederland, hetwelk steeds en overal voor de integrale toepassing van de conventie van Bern is opgekomen.

Het uitspreken van deze wens aan Nederlandse zijde is eenvoudig en gemakkelijk; men geze zich er echter geen rekenschap van, wat de Verenigde Staten zouden moeten doen om aan deze wens te voldoen. De Verenigde Staten moeten, om tot de Berner Conventie toe te treden de thans geldende wet op het auteursrecht radicaal wijzigen en een moeizaam rondom deze wet opgebouwd systeem van internationale bescherming over boord werpen.

De Noordamerikaanse auteursrecht maakt de verlening van het auteursrecht afhankelijk van de vervulling van een aantal formaliteiten, die de Berner Conventie niet kent. In elk boek moet een clausule tot voorbehoud van het auteursrecht in een bepaalde formule voorkomen, twee volledige exemplaren van het boek moeten zo spoedig mogelijk bij het Register voor het Auteursrecht te Washington D.C. gedeponeerd worden zodra zij gepubliceerd zijn, en het auteursrecht moet geregistreerd worden.

Alle desbetreffende voorschriften zouden uit de Noordamerikaanse wet geschrapt moeten worden, om toelating tot de Berner Conventie mogelijk te maken.

In de tweede plaats bevat de Noordamerikaanse auteurswet het voorschrift, dat de exemplaren, die bij het Register voor het Auteursrecht gedeponeerd moeten worden, in het land zelve gedrukt, van Noordamerikaans zetsel, cliché's enz., en gebonden moeten zijn (Artikel 12 van de Auteurswet).

Voor de invoering van de auteurswet van 1909 bestond deze bepaling ook zonder meer voor alle buiten de Verenigde Staten woonachtige schrijvers voor boeken, die elders voor het eerst in het Engels en in andere talen gepubliceerd waren. De wet van 1909 heeft dit voorschrift van de vervaardiging van boeken in de Verenigde Staten laten vallen in zoverre het boeken betreft, die elders in andere dan de Engelse taal verschenen zijn. Daarentegen werd voor boeken, die elders het eerst in het Engels verschenen een bijzondere regeling getroffen, die hierop neerkomt, dat voor deze boeken eerst een tijdelijke bescherming gedurende vier maanden verleend wordt, indien althans het boek uiterlijk binnen zestig dagen na de publicatie buiten de Verenigde Staten bij het Register van het Auteursrecht gedeponeerd wordt met een verzoek om bescherming. De tijdelijke bescherming wordt veranderd in een definitieve, wanneer alsdan binnen vier maanden een in de Verenigde Staten vervaardigde editie wordt uitgegeven en gedeponeerd.

Walther P. Reuther (links midden, staande), Onder-Voorzitter van de U.A.W. en Directeur van afdeling voor Generaal Motors van de C.I.O. spreekt de Raad toe, welke feiten zoekt in het arbeidsgeschil bij General Motors

De Noordamerikaanse schrijvers zijn veelal van mening, dat deze voorschriften niet in de wet op het auteursrecht, doch in het tarief voor invoerrechten opgenomen behoorden te zijn. Dit tarief bepaalt trouwens, dat de invoerrechten van in het buitenland gepubliceerde boeken van de hand van Noordamerikaanse schrijvers hoger is, dan voor boeken van de hand van buiten de Verenigde Staten woonachtige schrijvers.

Van andere zijde wordt daar entegen opgemerkt, dat de schrijvers de „ziel" aan het boek mogen geven, dat echter de drukkers, de binders, enz., eveneens een materieel aandeel hebben aan het tot stand komen van een boekwerk en dus recht van meespreken moeten hebben. Deze groep is van mening, dat de Berner Conventie te eenzijdig met de belangen van de schrijvers heeft rekening gehouden. Hoe dit ook zij, de bescherming van drukkers, binders enz., zoude uit de Noordamerikaanse Auteursrecht moeten verdwijnen, om de toetreding tot de Berner Conventie mogelijk te maken.

Indien men zich afvraagt hoe groot de kansen zijn op toetreding van de Verenigde Staten tot deze Conventie, moet men zich afvragen hoe groot de kansen zijn op een radicale wijziging van de Noordamerikaanse Auteurswet van 1909.

De wijziging van belangrijke wetten als de auteurswet, gaat in de Verenigde Staten evenals overal elders, met veel tijdverlies en zeer veel werk gepaard. De voorbereiding van de thans geldende wet van 1909 werd in 1905 ingeleid door een boodschap van den President aan het Congres. De voorbereiding werd gesteld in handen van de permanente parlementaire commissie voor Octrooien, waarvan de gevolgen duidelijk in het Noordamerikaanse systeem van wetgeving tot uitdrukking zijn gekomen. Talloze commissie-vergaderingen vonden plaats, terwijl in talloze zittingen iedereen, die belang bij de wet had, gelegenheid kreeg zijn gedachten naar voren te brengen. Het systeem van deze openbare „hearings" heeft ook aan de vervaardigers van boeken gelegenheid gegeven hun stem te doen horen. Zij vertegenwoordigen met hun duizenden werklieden een groep waarnaar zeker geluisterd wordt. Ook aan de formulering van de wet werd grote aandacht besteed, men vermeed met zorg in de text van de wet termen te gebruiken, waarvan de betekenis en de strekking onder de oude wetgeving van de rechtspraak niet nauwkeurig bepaald was. Deze openbare voorbereiding betekent niet alleen voor de volksvertegenwoordiging een zware last, maar voor alle belanghebbende groepen, die in hun belang van hun inzichten blijk moeten geven. Honderden advocaten en andere experten besteden jaren lang een belangrijk deel van hun tijd aan dit soort van werk. De kosten hiervan lopen dikwerf in de honderdduizenden dollars. Als er dus geen zeer dringende redenen zijn, is het uiterst moeilijk om in de Verenigde Staten de wetgevende machine voor een radicale wijziging van een belangrijke wet in beweging te zetten.

In het onderhavige geval gevoelen er zich rekenschap van, dat schrijvers, en zelfs schrijvers en uitgevers minder invloed hebben dan de drukkers, binders, clichémakers enz., die voor de handhaving van hun bescherming zullen ijveren. Het meer formele karakter van de Noordamerikaanse Wet stuit hier op minder weerstand dan bijvoorbeeld in Europa, omdat de methode van de auteurswet hier op administratief gebied veel ruimere toepassing vindt dan elders.

Indien men de mening in de Verenigde Staten over de auteurswet hier in het kort wil samenvatten, dan benadert men de algemene opvatting het beste door te zeggen, dat men erkent, dat de Berner Conventie uitstekend werkt, doch dat de Noordamerikaanse auteurswet voor de Verenigde Staten wederom de beste oplossing is. Men rekent gaarne, dat de wet van 1909 hier en daar aanvulling behoeft. De meeste wijzigingsvoorstellen gaan zelfs in de richting van de Berner Conventie, doch ook zij, die voor aansluiting bij de Berner Conventie zijn, zijn huiverig om het enorme werk van een radicale herziening van de wet ter hand te nemen. De kansen op een aansluiting van de Verenigde Staten bij de Berner Conventie zijn dus zeer gering.

Betekent dit nu, dat de Verenigde Staten afkerig zijn van de verlening van bescherming aan vreemde schrijvers? Het antwoord op deze vraag moet beslist ontkennend luiden. Artikel 8 van de Auteurswet bepaalt, dat aan vreemde schrijvers de bescherming van de Noordamerikaanse wet op het auteursrecht verleend wordt, indien het betrokken land aan Noordamerikaanse schrijvers gelijke bescherming verleent, hetzij op grond van tractaat tussen beide landen, hetzij op grond van de wet van de andere staat, hetzij alle gevolg van het feit, dat het vreemde land lid is van een unie tot bescherming van het auteursrecht waarvan de Verenigde Staten ook lid zijn. Hier komt dus de gedachte van tweezijdige of wederkerigheid berustende overeenkomsten naar voren.

Dit is eveneens een typisch Noordamerikaanse gedachte, die bijvoorbeeld ook de grondslag vormt van de Noordamerikaanse handelspolitiek, zoals deze door den voormaligen Staatssecretaris Cordell Hull voor de naaste toekomst is vastgelegd.

Op grond van het bepaalde in Artikel 8 van de Noordamerikaanse wet op het Auteursrecht, genieten niet minder dan 27 landen op grond van tweezijdige wederkerige overeenkomsten bescherming in de Verenigde Staten. Hiertoe behoren o.a. Groot Brittannië, Frankrijk, België, Denemarken, Noorwegen, Zwitserland, Zweden enz. 13 Zuid- en Middenamerikaanse Staten genieten bovendien bescherming op grond van een door Amerikaanse Staten te Buenos Aires gesloten Unie (1910) herzien in Havana in 1914.

De in Nederland wel eens vernomen bewering, dat er in de Verenigde Staten duistere machten zijn, die op vrijbuiterij aanstuden, wordt hier door wel zeer afdoende weerlegd. Men noemt wel eens de filmindustrie als een van deze machten. Deze industrie heeft er echter zelf een belang bij overal goed beschermd te zijn en kan vooral geen risico lopen, dat films buiten de Verenigde Staten in beslag genomen worden. Dit verwijt is dus ongegrond. Men bedenke echter tevens, dat aansluiting bij de Berner Conventie tevens neerkomt op het zonder meer annuleren van dit geheel moeizaam opgebouwde systeem van internationale bescherming.

Van Noordamerikaans standpunt is het probleem dus niet: of er al of niet aan vreemde schrijvers bescherming verleend moet worden, want deze bescherming bestaat met enkele uitzonderingen, maar of het stelsel van Noordamerikaanse internationale overeenkomsten vervangen moet worden door de Berner Conventie.

Hierboven is reeds uiteengezet welke moeilijkheden in de Verenigde Staten overwonnen zouden moeten worden om aan de Nederlandse wens te voldoen. Deze argumenten zijn zo zwaarwegend, dat het onredelijk is er geen rekening mede te willen houden. Vrijwel alle leden van de Berner Conventie hebben zulks reeds gedaan door een regeling met de Verenigde Staten te treffen.

Voor Nederland bestaat er nog een ander argument. Het verbazingwekkende feit doet zich echter voor, dat de President van de Verenigde Staten op 20 November 1899 onder de oude en op April 1910 onder de nieuwe Noordamerikaanse Auteurswet aan Nederland en de Gebiedsdelen overzee de bescherming van de Noordamerikaanse auteurswet verleend heeft. Dit betekent, dat Nederlandse schrijvers, in strijd met hetgeen vrijwel algemeen in Nederland wordt aangenomen, in de Verenigde Staten beschermd zijn.

In de procedure van Mevrouw Mitchell is weer eens duidelijk gebleken, dat Noordamerikaanse auteurs machteloos staan tegenover de vrijbuiterij in Nederland. Hoewel de Nederlandse Uitgevers Bond zijn leden onlangs nog weer eens heeft opgewekt om geen vertalingen van Noordamerikaanse boeken te publiceren zonder vooraf daartoe van de gerechtigden het recht verkregen te hebben, zo is het anderzijds ook bekend, dat vooral Wildwest verhalen en Criminele Romans in Nederland herhaaldelijk nagedrukt werden.

Nederland bevindt zich dus tegenover de Verenigde Staten geenszins in een positie, die het het recht geeft om op het hoge paard te gaan zitten en aan de Verenigde Staten de les te gaan lezen.

Het is in strijd met de goede Nederlandse traditie om enerzijds zelf bescherming te aanvaarden en het anderzijds niet te verlenen. Hieraan doet het feit, dat reeds jaren geleden van Nederlandse zijde de aandacht van de Verenigde Staten op deze zonderlinge situatie gevestigd is niets af.

Indien Nederland deze zaak op redelijke wijze zo spoedig mogelijk wil oplossen en bereid is om deze problemen van een realistisch standpunt te bekijken, dan is de aangewezen weg een tweezijdige op wederkerigheid berustend tractaat met de Verenigde Staten aan hetwelk door goedkeuring door de Staten Generaal kracht van de Wet zal moeten worden verleend.

Herbert J. Lamourex (links) een 22-jarige veteraan, faalde in zijn poging om naar land te zwem van een Liberty schip om zich te vervoegen bij zijn echtgenote en dochter van 39 dagen in Liverpool, Engeland. De gewezen soldaat, die tijdens zijn verblijf in Engeland in het huwelijk trad, poogde over een afstand van 8 kilometer naar Plymouth te zwemmen toen hem werd medegedeeld, dat hij niet aan land mocht gaan om zijn echtgenote en kind te bezoeken.

BAZAAR NEDERLANDS OPBOUW

Men schrijft ons:

Onder auspiciën van enige dames en heren werd kortelings te Aruba een Commissie in . het leven geroepen om een bazaar te houden ten bate van de wederopbouw van de door de oorlog vernielde R. K. Kerken, hospitalen en scholen in Nederland.

Grootse plannen heeft de Commissie in voorbereiding en binnenkort hoopt zij meer nieuws hieromtrent te publiceren.

Intussen mocht de Commissie de medewerking van het Gouvernement verkrijgen ter verloting van een compleet gemeubileerd woonhuis, gelegen in de nieuwe wijk van de Socotoro te Oranjestad. Het te verloten huis is geheel nieuw gebouwd en bevat drie slaapkamers, woon- en eetkamer en keuken.

Loten voor dit huis zijn te verkrijgen bij de leden van de Commissie. Prijs per lot 10 G. Verloting zal op de 24e Januari 1946 plaats hebben. Nadere inlichtingen omtrent de trekking zal ter gelegener tijd bekend gemaakt worden.

De Commissie doet een beroep op U allen om loten te kopen en helpt zodoende het zo zwaar beproefde Nederland te steunen.

KERSTWANDELING.

Een viertal soldaten-arrestanten van het Savaneta-kamp, besloot om een kerstwandeling te maken, zonder toestemming van hun commandant. Daartoe overmanden zij de bewaker, deden die in de cel, en gingen er van door.

Lang konden zij natuurlijk niet profiteren van hun ongeoorloofde kerstwandeling, want spoedig waren zij weer ingerekend in hun cel teruggebracht.

Nu moeten zij zich ongetwijfeld voor de Krijgsraad verantwoorden.

NOTARIS ODUBER.

Van den Heer Hubert Oduber, sedert het vertrek van Notaris Mellema aangewezen als waarnemend notaris op Aruba, vernamen wij dat ook hij zijne ontheffing als waarnemend notaris heeft verzocht per 1 Januari 1946.

SPORT

VERENIGINGSNIEUWS.

Katholieke Sport Centrale: Olympia — Arsenaal 4—2; Lucky Strike — Noordamerikaanse troep 4—6.

DE VOETBALSPORT. IN NEDERLAND.

In het „Algemeen Handelsblad" lezen wij over de voetbalsport het volgende:

Karel Lotsy, die zeer onlangs als eerste Nederlander gekozen is tot lid van de beroemde International Board en te Zurich met zijn collega's heeft vergaderd, heeft ons in een geanimeerd vraaggesprek als zijn mening te kennen gegeven, dat het spelpeil in Nederland, dus de technische bekwaamheid der spelers, hard is achteruitgegaan.

„Kunt u het in cijfers uitdrukken?", hebben we den voetbalexpert bij uitnemendheid gevraagd en Lotsy antwoordde zonder aarzeling, zoals hij altijd zijn mening ten beste geeft: „Zestig procent van voor de oorlog, meer dan een derde in kracht afgenomen. Een zeer persoonlijke mening, maar...... mijn opinie." Hij liet er onmiddellijk op volgen: „Het kan ook niet anders. Gebrek aan materiaal: schoenen, voetballen, noem maar op en verder geen gelegenheid om jonge krachten te zoeken, die voor het vaderlandse voetbal nodig zijn. Wij moeten nog te veel steunen op oude namen. Ik ben ervan overtuigd, dat België absoluut veel sterker is en wij zullen na de grote Nederlandse periode in de reeks ontmoetingen tussen de twee landen een „België-periode" krijgen!"

En toen heeft de Heer Lotsy herinnerd aan de ontmoeting tussen Noorwegen en Zweden, die laatstgenoemd land met 10—0 heeft gewonnen. Het voorbeeld mag ten aanzien van ons land niet geheel opgaan, maar hier waren twee landen tegen elkaar geplaatst, waarvan het ene ontzaglijk door de oorlog geteisterd is en het andere in het geheel niet heeft geleden.

„Wij moeten terug naar de concentratie op het V.U.C.-terrein, wij zullen de zaak opnieuw moeten opbouwen om in de toekomst een sterk Nederlands elftal op de been te kunnen brengen. Want het internationale programma roept. Twee keren tegen België, één keer tegen Luxemburg en ik kan u ook wel vertellen, dat Frankrijk een ontmoeting tegen ons land heeft aangevraagd, waarover in Februari wordt beslist. Voorts hebben Zwitserland en Noorwegen in Zurich gevraagd, of Nederland tegen die landen wil spelen."

Na het zien van de wedstrijd Zwitserland — Italië (4—4) kwam Lotsy tot de slotsom, dat het aanvalsspel van beide ploegen stukken sterker was dan van de Nederlanders.

JONG HOLLAND — TRANSVAAL 1 — 0.

De tocht naar Caracas heeft Transvaal goed gedaan. Met grote zelfvertrouwen dan voroheen speelde men gisteren tegen Jong Holland. Het is slechts aan een zekere mate van pech en aan Jong Hollands doelman Hato te wijten dat Transvaal de wedstrijd niet gewonnen heeft. Men was grotendeels in de meerderheid. Met deze overwinning is Jong Holland gelijk komen te staan met S.U.B. T. Op 20 Januari a.s. komen de twee rivalen tegen elkaar uit.

Wij ontvingen

Uitgegeven door de N.V. Handels-Maatschappij „Kralendijk" verscheen een klein handig boekje over „Bonaire, een rustig eilandje in de Caraïbische zee". In beknopte vorm wordt een volledig inzicht gegeven van het eiland Bonaire, dat wellicht het schoonste der drie Benedenwindse Eilanden is. Het boekje verwekt de lust om dit eiland te bezoeken en er de vacantie door te brengen.

Vooral bij degenen, die rust zoeken, mensenvrienden zijn en de natuur liefhebben.

Een benijdenswaardige eigenschap hebben de Bonairianen en wel deze: dat zij geen zenuwen kennen. Hoe is het mogelijk in deze wereld.

Leest dit boekje en trekt naar Bonaire.

Het boekje is voor een luttel bedrag in de boekhandel te koop en een — naar verhouding met andere vcantiereizen — verblijf op Bonaire is goedkoop, gezond en schenkt bovenal rust.

NEDERLAND

COMMUNIQUÉ VAN ZATERDAG.

Het communiqué van Zaterdag meldt, dat de zuivering van de kampongs in de onrustige omgeving van Meester Cornelis wordt voortgezet. 750 Personen zijn ondervraagd en 10 personen bleven aangehouden. In Buitenzorg, Bandoeng en Semarang was het kalm. Een aanval van Indonesiërs p Kendangan is afgeslagen (Aneta).

HERSTEL HANDELS-BETREKKINGEN.

Het hernemen van de handelsbetrekkingen tussen de Verenigde Staten en Nederland waarvoor reeds de nodige voorbereidingen zijn getroffen, zal naar men verwacht, na het ontdooien der Nederlandse activa snel plaats hebben. De schatkistambtenaren hadden Vrijdag een bijeenkomst met het Nederlandse Regeringscomité en verklaard werd, dat binnenkort een belangrijke verklaring kan worden verwacht.

Een zegsman van de Nederlandse Aankoopcommissie vertelde Vrijdag aan Aneta, dat de commissie ook in de toekomst nog essentiële goederen zal kopen maar dat deze aankopen geleidelijk zullen worden vervangen door aankopen langs private weg.

INSPECTIE DER TINMIJNEN.

Op Banka hebben besprekingen plaats gehad tussen den Japanse commandant en een aantal Nederlandse economische deskundigen, die per schip en per vliegtuig waren gekomen, voor de tinmijnen. De Japanners zijn nog steeds niet van het eiland verwijderd en de Nederlandse deskundigen waren zeer benieuwd naar de toestand van de mijnen. De Japanse bevelhebber en twee officieren hebben alle gewenste inlichtingen verstrekt (Aneta).

SCHEEPSTIJDINGEN

De „Jupiter" is op 4 Januari uit Mobile vertrokken op weg naar West-Indië.

De „Cottica" is op 4 Januari te New York aangekomen, komende van West-Indië.

De „Jan Lievens" is op 4 Januari te Hamptonroads, Virginia aangekomen, komende van Rotterdam.